

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

IV. Expenditur excommunicato 3. Bullae contra Piratas aut eorum
receptatores aut fautores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

solam appellantes, & auxilium ad appellationem prestantes comprehendunt. Vt bene aduertit Suar. disp. 2.1. sect. 2. n. 16. Duard. lib. 2. in exposi. huius censuræ, q. 7. n. 38. Bonac. t. 3. de excom. p. disp. 1. q. 3. in fine.

PUNCTVM. IV.

Expenditur excommunicatio tertia Bullæ aduersus Pyratas aut eorum receptatores, ac fautores.

- 1 Statuitur Textus ipsius Bullæ.
- 2 Nomine Pyrarum, Curfariorum, aut latrunculorum eadem persona intelliguntur.
- 3 In presenti solam excommunicantur Pyratæ, Curfarij, & latrunculi maritimi.
- 4 Negat plures opus esse aliquam deprædationem committi.
- 5 Contrarium probabilitate non caret.
- 6 Hac deprædatio debet esse fidelibus Catholicis irrogata.
- 7 Spoliantes infidelium nauim à Christianis asscuratam non subiiciuntur excommunicationi, etsi contrarium sit probabile.
- 8 Fautores, & receptatores Pyrarum eidem excommunicationi subiiciuntur.
- 9 Remigantes in his Pyrarum nauibus per se excommunicationi subiiciuntur, nisi ob graue periculum excusetur.

Tertio excommunicat, & anathematizat Pontifex omnes Pyratas, Curfarios, ac latrunculos discurrentes per mare Pontificium præcipue à monte Argentario, vsque ad Terracinas, ac omnes eorum fautores, receptatores, & defensores.

2 Nomine Pyrarum, Curfariorum, ac latrunculorum maritimorum eadem persona diuersis nominibus expressæ intelliguntur. Vt rectè aduertit Caiet. in sum. verbo Excommunicatio cap. 18. Syluest. verbo Excommunicatio 7. num. 55. in excommunicatione 20. vers. primo dubitatur. Tabiena eodem 5. casu 2. vers. quarto. Sayrus lib. 3. thesauri casuum conscientie, c. 7. n. 3. Graffis 1. p. decis. lib. 4. cap. 18. Nam Pyratæ vulgò Curfarij dicuntur, & latrones maritimi, qui si exiguonauigio, & apparatu deprædentur paui Pyratæ, & latrunculi maritimi nuncupantur. Ad hanc tamen denominationem suscipiendam sufficit, si semel tantum deprædentur, dummodò ex intentione huius deprædationis per mare discurreant. Sicuti notauit Syluest. & Tabiena loc. alleg. Sayrus num. 4. Cardinal. Toletus in explicat. bullæ Coenæ. §. 2. Quapropter si ex alia causa, quam deprædationis mare discurreant, & casu deprædentur, etsi in foro externo Pyratæ censentur, re vera Pyratæ dixi nequeunt, & excommunicationem contra Pyratas effugiunt. Vti tradit Sayr. lib. 3. cap. 7. num. 6. Duard. lib. 2. in explicat. huius censuræ quest. 8. Bonac. tom. 3. de cens. disputat. 1. quest. 4. punct. 1. à num. 5. Vnde qui in dicto bello siue iusto, siue iniusto hostes deprædantur in hanc excommunicationem non incurunt; quia non animo deprædandi, sed vindicandi, & puniendi hostes, scilicet ab illis defendendi deprædationem committunt. Vt bene aduertit Syluest. Tabiena, Tolet. loc. all. Sayrus n. 4. Nauarr. c. 27. n. 59. Suar. disp. 2.1. n. 2. 4. & 2. 8. ad finem. Duard. q. 2. n. 5. Bonac. d. disp. 1. q. 4. p. 1. num. 4. & alij.

3 Olim omnes Pyratæ, & latrones maritimi excommunicabantur, vt constat ex bulla Martini V. relata à S. Antonino 3. part. 27. cap. 72. & ex bulla Iulij II. Gregorij XIII. & Sixti V. At ex bullis Clementis VIII. & subsequenrium Pontificum solam excommunicantur Pyratæ, Curfarij, & latrunculi maritimi, qui mare Pontificum animo deprædandi discurrent. Mare autem Pontificum censendum videtur quod ad Pontificem pertinet etiam mediare ratione feudi, sicuti pertinet mare Thyrenum, & Adriaticum, quod regnum Neapolitanum, Corsicam, Siliciam, & Sardiniam attingit; vti notauit alijs relatis Bonac. dicta disp. 1. quest. 4. punct. 2. numero 4. E contra verò discurrentes per mare sub alterius dominio constitutum, ibique deprædantes, etsi veri pyratæ sint, in hanc ræm excommunicationem non incidunt; quia non comprehenduntur sub verbis Bullæ, ibi mare nostrum discurrentes.

4 Sed an opus sit aliquam deprædationem committere, vt Pyratæ hanc excommunicationem incurant? Doctores dissentiunt. Negat Tolet. cap. 20. n. 9. Reginald. lib. 9. praxi n. 265. Hugolin. in exposi. bullæ Coenæ cap. 3. §. 1. num. 1. Graffis 1. p. decis. lib. 4. cap. 18. num. 67. Duard. in exposi. huius bullæ lib. 2. quest. 4. n. 2. Bonac. t. 3. de excommunicat. in partic. disp. 1. quest. 4. punct. 2. Suar. sub dubio disp. 2.1. sect. 1. num. 19. Quia actio sub excommunicatione in his bullis prohibita est maritimus discursus animo deprædandi: aliàs si deprædatio, mutilatio, vel occisio necessaria foret: vt in bullis Iulij II. & Gregor. XIII. expressum erat, vt quid à tem-

porè Clementis VIII. hæ actiones à Bullis expunctæ sunt? Ceterum probabilitate non caret Pyratas in prædictam excommunicationem non incurere, quousque aliam ex dictis actionibus exerceant. Vt docuit Caietan. verbo Excommunicatio capite 18. Sayrus lib. 3. thesauri casuum conscientie, capite 7. numero 5. Et alij relati ab Hugolino dicto capite 3. §. 1. Quia vsquequo latrocinium maritimum, occisionem, vel interfecionem committant, Pyratæ, & latrones maritimi nequeunt proprie nuncupari quia Pyratæ, & latrones non ab intentione deprædandi, sed à deprædatione ex officio, & proposito facta denominationem recipiunt teste Ambrosio Calepino verbo Pyratæ, & seq. Quapropter verba illa Bullæ mare nostrum discurrentes appolita censenda sunt ad præcedentia, ita vt sensus sit: excommunicamus omnes Pyratas, Curfarios, & latrunculos discurrentes mare nostrum, id est qui mare nostrum discurrent. Vnde cum Pyratæ, curfarij, & latrunculi non sint ante deprædationem hac excommunicatione aduersus piratas lata non afficiuntur, tamen eo animo discurrent. Quod verò Pontifices prædictas actiones mutilationis, occisionis, & deprædationis in alijs antiquioribus expressas omiserunt, id videtur factum quia ea expressio necessaria non erat; siquidem expressio nomine Pyratæ satis subintelligebantur.

Hæc autem deprædatio ex maritimo discursu contingens, vt excommunicationem bullæ inducat debet esse fidelibus, & Catholicis irrogata, non verò infidelibus, & Hæreticis; quia non est credendum voluisse Pontificem infideles, & Hæreticos Ecclesiam impugnantes suâ excommunicatione protegere, argum. cap. excommunicationi. De Raptorib. sicuti notauit Cardin. Tolet. in explicat. bullæ Coenæ. §. 2. in fine. Sayrus lib. 3. thesauri casuum conscientie, cap. 7. in fine. Suar. disput. 2.1. sect. 2. n. 2. 1. Vivald. in exposi. bullæ n. 30. Duardus lib. 2. q. 7. num. 2. Reginald. lib. 9. praxi. num. 27. c. Vnde ad decidendum, An inuadentes, spolianteque nauim infidelium hac excommunicatione afficiantur, inuestigandum est, an ex illa deprædatione fidelibus damnum conferatur, eo quòd merces in vitilitatem fidelium cessuræ ibidem sint repositæ; nam eo casu excommunicatione ligantur Pyratæ; quia verè est fidelibus deprædatio facta. Secus verò, si nullum ex illa deprædatione damnum fideles pariantur. Vti contingit cum merces à fidelibus abductæ & in iacturam fidelium ab infidelibus asportantur, aufertur. Vt bene aduertit Bonac. disp. 1. quest. 4. p. 1. num. 12.

At quia sæpè contingit infidelium nauim à Christianis asscuratam existimat Bonac. dicta disp. 1. de censur. bullæ q. 4. p. 1. n. 13. spoliantes infidelium nauim à Christianis asscuratam in hanc excommunicationem incurere; quia censendi sunt Christianos spoliare penes quos stat periculum rei asscuratæ. Idem affirmat num. 11. casu quo à Principe Christiano securitatis priuilegium concessum esset; quia cedit ea deprædatio in damnum, & iniuriam Christiani Principis, sique contra voluntatem, & intentionem summi Pontificis.

Sed contrarium in vtroque casu dicendum puto: fautor namque eam spoliationem in damnum Catholicis Principis securitatem concedentis, & in iacturam fidelium asscurationem præstantium cedere. Sed quia huiusmodi damnum per accidens est, neque ex vi deprædationis infidelium necessarè secum: ea de causa non videtur sufficiens ad excommunicationem hanc inducendam. Maxime cum hæc excommunicatione non aduersus damnum inferentes Christianis, sed aduersus Christianos deprædantes statuta sit. At deprædantes nauim, & merces infidelium tamen asscuratæ sint à Catholicis, dici non possunt Catholicos deprædari; cum non deprædentur bona Catholicorum, neque ad Catholicos pertinentia. Ergo in hanc excommunicationem non incurunt. Sic videntur sentire Duardus lib. 2. in exposi. huius censuræ, q. 5. in respons. ad 3. argum. Suar. disp. 2.1. sect. 1. n. 2. Filiucius tract. 16. n. 90. & alij.

Ex eo autem quòd Pyrarum nauim depræderis (si hæc deprædatio in aliorum fidelium innocentiâ iacturam non cedit) nullatenus excommunicationem incurris. Tum quia Pyrarum deprædatio licita est, Cap. si quis 2. §. 9. 3. Tum quia non est credendum velle Pontificem sua excommunicatione protegere eos in quos excommunicationem fert. Tum quia hostibus fidei æquiparantur ex Baldo in authent. nauigia. Cod. de Fieris, & notauit Bonacina tom. 3. de censur. in partic. disp. 1. q. 4. punct. 1. num. 14.

Praeter supradictos Pyratas, Curfarios, & maritimos latrunculos excommunicat Pontifex in dicta clausula eorum fautores, & receptatores nempè eos, qui Pyratas recipiunt, ex quorum receptione ad deprædationem mouentur, quippe Pyratas adiungunt in deprædatione. Tum deprædationi cooperando: tum bona deprædata retinendo, si caetero occasio sit nouæ deprædationis. Secus verò si iam à deprædatione cessatum sit; quia eo casu etsi furti teneantur, non tamen fautores deprædationis dici possunt, cum eorum actio deprædationem subsequatur, non antecedit. Vt bene notauit Bonac. dicto t. 3. de censur. disp. 1. q. 4. punct. 1. in fine.

Soleat

Solent Doctores in praesenti disputare de remigantibus, seu infirmis his Pyraeis, an excommunicationem incurrant; Communis resolutio est ea per se ligari: excusari tamen si absque gravi corporis periculo, & iactura eam cooperationem omittit non possunt. Nam esse spectato iure naturae obligati aliquando sint ab ea cooperatione abstinere, etiam cum gravi corporis iactura, & vitae periculo; attamen non est credendum velle Pontificem suis legibus, & censuris ad eam cessationem praestandam obligare, sicuti tradit Nauarr. in capitulo quorundam de Iudeis, notab. 11. num. 18. & in manuali, cap. 27. num. 63. Tolet. in exposit. bullae coena §. 5. in fine. Sayrus lib. 3. de iustis casuum conscient. cap. 7. in fine. Suar. disp. 2. 1. sect. 2. numero 26. Bonacina tit. 3. de censur. disputat. 1. quaest. 4. p. 1. num. 18.

PUNCTUM V.

Expenditur excommunicatio quarta aduersus surripientes naufragantium bona.

1. Adiacitur Textus Bullae, & referuntur alij ex iure, ubi haec excommunicatio fertur.
2. Qua sit materia huius excommunicationis.
3. Qualiter surreptio sine clandestina, siue manifesta, impetu, & vi iactata huic excommunicationi subiicitur.
4. Qua quantitas necessario surripienda sit ad hanc censuram incurrendam.
5. Debet esse surreptio in mari contingens, aut in eius litore.
6. Bona surripienda iactata esse debent in mare, vel in litore.
7. Item debent esse iactata intentione ea recuperandi.
8. Item debent esse bona Catholicorum.
9. Personae in quas excommunicatio fertur sunt omnes, & singuli cuiuscunque qualitatis existant praedictam surreptionem committentes.
10. Examinantur, an auxiliantes, vel consulentes huic sint excommunicationi subiecti.
11. Probabilior mihi videtur sententia negans.
12. Derogant Pontifex qualibet privilegia, & consuetudines in contrarium. Et qualiter hoc intelligendum sit.

Quand excommunicat Pontifex, & anathematizat omnes, & singulos qui Christianorum quorundamque nauibus tempestate, seu in transfuersum, vt dici solet iactatis, vel quoquo modo naufragium passis sine in ipsis nauibus, siue ex eisdem ciecta mari, vel in litore inuenta cuiuscunque generis bona tam in postis Thyreni, & Adriatici, quam in caeteris cuiuscunque maris regionibus, & littoribus surripuerint, ita vt neque ob quocunque priuilegium, consuetudinem, aut longissimam etiam immemorabilem temporis possessionem, seu alium quemcunque praetextum excusari possunt. Huic excommunicationi alia similis excommunicatio lata est in cap. excommunicationi de Raptorib. esto reseruat non sit, ad quam incurrendam requiritur, vt non solum Christianos naufragium patientes damnata cupiditate spoliare rebus suis, sed cum possint, & debeant restituere, eis ablata non reddiderint. Vnde haec excommunicatio ob receptionem, & retentionem iniustam incurritur. Vt notauit Panormit. ibi; & excommunicatio bullae ob solam iniustam acceptationem contrahitur. Ex quo videtur inferri surripientem haec bona, & ex alia parte non restituentem, cum possit, duplici excommunicatione innodari, alia bullae Coena ob receptionem, alia cap. excommunicationi, De Raptorib. ob retentionem, seu non restitutionem; quia videtur actus omnino distincti. Vt docuit Suar. disp. 21. sect. 2. numero 30. Filliucius tract. 16. cap. 4. num. 99. Duard. lib. 2. cap. 4. quaest. 2. num. 10. Bonac. t. 3. de censur. in particul. disputat. 1. q. 5. punct. 2. numero 5. Alij tamen non improbabiler existimant sic surripientem, & retinentem vnicatam excommunicatione Bullae innodari; quia retentio non videtur esse distinctum peccatum a surreptione, sed idem continuatum; est enim surreptio prima continuata; at quando peccatum diuersum non est, tamen diuersis legibus prohibetur non duplici censura, sed vnica afficitur. Sed dicendum est retentionem esse surreptionem continuatam. Sed quia haec continuatio a prima surreptione moraliter distinguitur, ea de causa noua excommunicatione affici potest.

Materia excommunicationis Bullae est surreptio peccaminosa, hoc est animo retinendi, seu consumendi praedicta bona: nam si animo querendi dominum, illique reddendi accipias, & interim rebus acceptis vtaris, quin impotens reddaris ad satisfaciendum vero domino comparanti nullam excommunicationem incurris, quia illa non est surreptio, sed iusta, & licita acceptio. Vt tradit Caietan. verbo Excommunicatio cap. 2. Nauarr. cap. 27. num. 118. Sayr. lib. 3. thesauri casuum conscient. cap. 8. num. 4. Bonac. t. 3. de censur. in particul. disputat. 1. q. 5. punct. 2. numero 5. Quod si postmodum voluntatem mu-

tes, nolisque verum dominum querere, illique bona restituere cum possis, incidis adiuus in excommunicationem latam in cap. excommunicationi, de Raptorib. Vt notauit Bonacina supra, quia vere surripis bona naufragantium, neque ea restituis cum possis. Quinimo existimo te excommunicatione Bullae innodari; quia ab eo puncto quo voluntatem restituendi mutas, acceptio illorum bonorum iniusta esse censetur: acceptio autem iniusta surreptio est, cui bulla excommunicationem imponit. Ergo.

Nomine surreptionis etsi proprie clandestina iniusta acceptio intelligatur, leg. qui naufrag. ff. de incendio, ruina, & naufragio. Et notauit Ambros. Calepin. verbo surripere: attamen in praesenti qualibet iniusta susceptio siue clandestina, siue manifesta impetu, & vi illata comprehenditur. Vt notauit Duard. lib. 2. in exposit. huius censura, q. 16. num. 4. Bonac. t. 3. de censur. disp. 1. q. 5. punct. 1. num. 1. quia haec excommunicatio non tam ob modum furti, quam ob iurum, & acceptationem iniustam vitandam statuitur.

Neque ex eo quod surreptio bonorum naufragantium peccatum mortale constituit, censeri debet sufficiens ad censuram incurrendam. Nam excommunicatio vt potest poena grauissima non ob quodlibet furtum mortale imponitur, sed ob furtum magni momenti, & rei non vulgaris. Vt colligitur ex Conc. Trident. sess. 2. 5. cap. 3. de reformat. Quapropter si surreptio quantitatem duorum aureorum non excedat, non videtur ex intentione Pontificis excommunicatione affici. Vt docuit Sayrus lib. 1. de censur. cap. 9. num. 33. Quaranta, verbo bona naufragantium, Bonac. t. 3. de censur. disputat. 1. quaest. 5. punct. 4. numero 3.

Neque item surreptio praedictam quantitatem grauem attingens hac excommunicatione Bullae punitur, nisi contingat in mari, aut eius litore. Quare si extra mare, vel eius litus bona naufragantium surripias ab excommunicatione Bullae immunis es, non tamen ab excommunicatione lata in cap. excommunicationi, De Raptorib. Vt notauit Duardus lib. 2. in canonic. 4. quaest. 8. Filliucius tract. 16. cap. 5. num. 97. Reginald. lib. 9. numero 270. Bonac. t. 3. de censur. disp. 1. quaest. 5. punct. 2. numero 7.

Bona vero surripienda iactata esse debent occasione naufragij in mare, vel in litus. Nam si ante naufragium ea surripias in hanc excommunicationem non incidis; quia non surripis bona naufragium passis, vt ita praedicta clausula exprimitur. Quod addeo verum existimo, vt etiam si imminente tempestate, naufragijque periculo bona in mare iactentur, eaque ibi iactata, vel in nauis posita surripias ab hac excommunicatione immunis sis; quia non verificatur te bona illa surripere a naufragium passis, sed a passis naufragij periculum, quod diuersum est. Atque ita docent Hugolin. in explicat. huius clausulae cap. 4. §. 2. vers. 2. Duardus in praesenti q. 7. num. 1. Reginald. lib. 9. praxi. num. 273. Grassi. 1. p. decisio. lib. 4. ca. 8. num. 62. Bonac. t. 3. de censur. disp. 1. quaest. 5. punct. 2. num. 6. Quod si post surreptionem illorum bonorum tempestate imminentes, naufragij periculo tempestas succedat, nauisque naufragium patiat, credo te in hanc excommunicationem incidere, si ea bona accepta retineas intentione vero domino non reddendi, quia ea retentio est simul iniqua acceptio bonorum, seu naufragium patientium, quae est materia huius excommunicationis. Naufragium vero siue contingit ex vetustate nauis, siue scopuli offensione, siue ex ventorum vehementia, siue ex inimicorum bello parum refert; nam ex quocunque capite nauis dirupta sit, mercisque iactentur verum naufragium est, & hac excommunicatione punitur, vt constat ex illis verbis generalibus Pontificis. Quoquo modo naufragium passis.

Solent autem aliquando occasione tempestatis, & naufragij bona absque intentione recuperationis proijci, & tunc illorum surreptio iniqua non esset, nec excommunicationi subiecta; vt potest quae non esset aduersus vllum dominum, cum antiquus illorum dominus dominium, ea protectione admitteret. Sed hoc raro contingit; neque praesumendum est, nisi coniectura manifeste sint. De quibus Sayrus lib. 3. thesauri casuum conscient. cap. 8. num. 9. in fine. Bonac. t. 3. de censur. disp. 1. q. 5. p. 5. num. 6. & seqq.

Praeterea bona rapta vt hanc excommunicationem inducant debent esse Catholicorum; infidelium namque, haereticorum, & Piratarum bona credendum non est Pontificem velle sua excommunicatione protegere, cum Ecclesiae, fideique Catholicae, & Reipublicae hostes sint, & grauius Laedant. Vt ex communi sententia notauit Bonacina dicto disputat. 1. quaest. 5. p. 3. Et colligitur aperte ex capite excommunicationis de Raptorib.

Personae in quas haec excommunicatio fertur sunt omnes, & singuli cuiuscunque conditionis & qualitatis existant praedictam surreptionem committentes.

Sed an his auxilium, consilium vel fauorem praestantes comprehendantur? Doctores dissentunt. Nam Suar. disp. 2. 1. sect. 2. n. 3. 2. Filliucius tract. 16. c. 4. r. 4. num. 101. & alij censent esto consulens non ligetur, ligari tamen auxiliatorem quicum-